

Archeologie mladšího středověku v Evropě

Společné znaky vývoje archeologie mladšího středověku

- Počátky v 19. století, vztah k dějinám architektury
- Rozvoj po 2. světové válce, plně se etablovala v poslední třetině 20. století
- Používá metodiku pravěké archeologie, avšak je silně ovlivněna souběžnou existencí písemných a obrazových pramenů a s nimi pracující historií a dějinami umění. Nálezové situace, zejména ve městech, se často vyznačují vícenásobnou stratifikací
- Je etablovaná jak v prostředí tradičních vědeckých pracovišť, tak organizací aktivních v oblasti archeologické památkové péče – např. městská archeologie stojí na záchranných (preventivních) výzkumech
- Závislost na historii poněkud brzdí přijímání teoretických konceptů pravěké archeologie, zejména z prostředí kulturní antropologie

Syntetické práce

- Campbell, J.G.– Valor, M. (ds.) 2007: The archaeology of medieval Europe. Volume 1: Eighth to twelfth centuries AD. Aarhus
- Carver, M. – Klápště, J. (ed.) 2011: The Archaeology of Medieval Europe, Vol. 2: Twelfth to Sixteenth Centuries, Aarhus.
- Tato syntéza není vyvážená, některá témata nezahrnují středovýchodní Evropu

Británie

- Období 1945-1970: W. Crises vedl Roman and Medieval London Excavation Council, výzkumy kostelů a klášterů i hradeb – první výzkumy uvnitř města - 63 záchranných akcí; rozlišování stratigrafií; Wharram Percy – od 1948/1950- do 1992; M. Beresford, J-Hurst; Hen Domen-výzkum motte, od 1960-1988
- University: 33; nejvýznamnější se studiem archeologie: Cambridge, Oxford, Durham, Exeter, Glasgow, London College, Newcastle, Sheffield... 1971 David Wilson- první profesor středověké archeologie v Británii, na University College v Londýně
- National Heritage
- Archeologická památková péče se opírá o nestátní Archaeological units (trusts); London Museum
- 1972 – významný rok pro městskou archeologii Heighway, C. 1972: The erosion of history. London. Manifest proti ničení arch. památek při výstavbě. Již 1981- 146 městských výzkumů;
- Harris Edw. C. (1979 & 1989): Principles of Archaeological Stratigraphy. London & New York: Academic Press.

- Barker, P.A: Techniques of archaeological Excavation, 1977
- 70. léta - zrod nestátních organizací provádějících záchranné výzkumy

Martin Carver (*1941), prof. univerzity v Yorku: *Underneath English towns: interpreting urban archaeology*. London: Batsford, 1987; *Archaeological Investigation*. London, (Routledge), 2009.

- Od 1990 do současnosti: Standardizace metod, prospekce, magnetometrie apod. 3D modelling, modely společenské struktury
- **Teorie**
- 1) Období dominance processualismu (vliv K. Binforda *New Perspectives in Archaeology*, 1968). 3 oblasti, kde procesualismus ovlivnil středověká studia. 1) zájem, jak vznikl archeologický pramen; 2) prostorová analýza- venkovské osídlení, hierarchie sídel, 3) kombinace metod artefakturní analýzy s geografickým modelováním a kvantifikačními metodami při studiu směny (mechanismy distribuce aj.)
- Pozdní 70. a raná 80. léta kritika procesuálního přístupu ve prospěch více behaviorálního, posun k méně konsenzuálnímu pohledu na společnost, kritika masivního vyhodnocování dat; vliv fenomenologie, neomarxismu, strukturalismu, genderových studií Steve Driscoll 1984 – volání po nové střed. archeologii, třeba osvětlovat rituální chování nebo středověkou ideologii; většina střed. archeologů ovšem zůstala nedotčena teorií. 1986: sezení *This is medieval archeology?* – Theoretical archaeology group.
- Nástup postprocesuálních teorií a přístupů;
- Neomarxismus: mocenský zápas v centru vysvětlování společnosti.
- Vztah mezi historií a archeologií: nyní méně soutěživý
- Silné teoretické zázemí, tvorba nových konceptů- Roberta Gilchrist- volá po zapojení teorie do středověké archeologie: *Medieval archaeology and theory: a disciplinary leap of faith*. In: Gilchrist, R. and Reynolds, A. (eds.) *Reflections: 50 Years of Medieval Archaeology, 1957-2007*. Society for Medieval Archaeology Monographs (30). Maney, Leeds, pp. 385-408.

Německo

- Walter. Janssen – sídlištní archeologie
- Günther. Fehring- archeologie měst (na základě Lübecku)
- Heiko Steuer- projekt *Germanische Altertumskunde*
- Rozvoj od 60. let 20. stol.
- Záchranná archeologie

- Univerzity, Muzea, Ústavy památkové péče (Denkmalamt)
- Péče o památky je v gesci jednotlivých spolkových zemí
- Sebastian Brather, Barbara Scholkmann, Hans Georg Stephan, Ulrich Müller.
- Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters, vyd. Dr.Ruzdolf Habelt verlag, Bonn

Institute:

- **Výuka středověké archeologie**
- Otto-Friedrich-Universität Bamberg.^[1]
- Albert-Ludwigs-Universität Freiburg im Breisgau.
- Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg.
- Eberhard-Karls-Universität Tübingen
- Universität Trier
- Christian-Albrechts-Universität zu Kiel
- Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg
- Arch. pam. péče: Landesamt für Denkmalpflege ve spolkových zemích

Rakousko

- Závislost na německé archeologii
- Mittelalter- und Neuzeitarchäologie am Institut für Archäologien der Leopold-Franzens-Universität Innsbruck.
- Institut für Urgeschichte und historische Archäologie der Universität Wien.
- Österreichische Gesellschaft für Mittelalterarchäologie (zal. 1984)
- APP: Bundesdenkmalamt in Österreich, Abteilung für Archäologie;
- Asinoe, Archäologie service
- Hertha Ladenbauer-Orel
- Fritz Felgenhauer (1920-2009)
- Sabine Felgenhauer-Schmiedt (* 1943)
- Beiträge zur Archäologie des Mittelalters, vyd. Österreichische Gesellschaft für Mittelalterarchäologie, Wien.
- (důležité číslo časopisu:Beiträge zur Mittelalterarchäologie in Österreich 29/2013. Eine Bilanz).

Francie

- 1954- Caen, Centre de Recherches archéologiques Médiévales, Michel de Bouïard (1909-1989) od r. 1940 na katedře historie univerzity v Caen); založil časopis Archéologie médiévale; podpora čelných historiků školy Annales- Annales, Georges Dubyho et Jacquesa Le Goffa.
- Kolokvium - Château Gaillard od 1962
- Rozvoj mezi 1960 at 1970 ; zahájení záchranných výzkumů měst
- Gabrielle Démians d'Archimbaud: založila Laboratoire d'archéologie médiévale Univer, site d'Aix-MARSEILLE • CNRS; Aix-en Provence; Jean-Marie Pesez (1929-1998)- École pratique des hautes études (EPHE), École des hautes études en sciences sociales (EPHESS)
- l'Université de Lorraine; l'IRAM (Institut de recherche sur l'Antiquité et le Moyen Âge – Ausonius) à Bordeaux; Université Paris 1;
- Centre national de la recherche scientifique (CNRS)
- Histoire, Archéologie, Littératures des mondes chrétiens et musulmans médiévaux CNRS – Université Lyon 2 – EHESS – ENS de Lyon – Université d'Avignon et des Pays de Vaucluse – Université Lyon 3
- La Société d'Archéologie Médiévale (SAM), zal. 1983
- APP 2001- založení INRAP- Institut national de recherches archéologiques préventives. Directeurs interrégionaux
- Průvodník Archéologie médiévale: l'Institut des Sciences Humaines et Sociales du CNRS, vyd Édition CNRS
-
- **Polsko**
- Do 3. čtvrtiny 20. stol. dominoval raný středověk studium vzniku piastovského státu (Witold Hensel, Zofia Kurnatowska)
- Institut archeologii i etnologii PAN; Univerzity, muzea Stanislaw Tabaczyński (nar. 1930); Leszek Kajzer (1944-2016), Jerzy Kruppé (nar. 1931)
- Významná centra výzkumu Wrocław (univerzita, výzkum měst, zvl. Wrocław; prof J. Piekalski, Karol Wachowski), Štětín (Arch, ústav IAE PAN, výzkum pomořanských měst, prof. M. Rebkowski), Łódź (univerzita, výzkum opevněných sídel, prof. Leszek Kaiser), Toruň (univerzita)
- Soukromé archeologické organizace

- Archaeologia Historica Polona, wyd. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
-